

Osnovna šola Brinje Grosuplje

PO STOPINJAH NAJINIH PREDNIKOV-

2. SVETOVNA VOJNA

Področje: zgodovina

Avtorici: Hana Jurca in Zala Klavs

Mentorica: Valentina Pokupec

Grosuplje, marec 2017

KAZALO

1. POVZETEK	3
2. ZAHVALA.....	4
3. UVOD	5
4. TEORETIČNI DEL.....	6
4.1 DRUGA SVETOVNA VOJNA V SVETU	6
4.2 DRUGA SVETOVNA VOJNA V SLOVENIJI	7
4.3 DRUGA SVETOVNA VOJNA V LJUBLJANI	8
4.4 DRUGA SVETOVNA VOJNA NA DOLENJSKEM	8
4.5 DRUGA SVETOVNA VOJNA NA ŠTAJERSKEM	9
5. EMPIRIČNI DEL.....	10
5.1 OPIS ZASTAVLJENEGA PROBLEMA.....	10
5.2 ANKETA Z ANTONIJO JURCA	11
5.3 INTERVJU Z JOŽEFO KLAVS.....	12
5.4 INTERVJU S STANISLAVO DOVČ	13
5.5 INTERVJU Z JURETOM NOVAKOM	14
5.6 ANKETA Z VIDO ZAVRŠNIK	17
5.7 PRIČEVANJE STANISLAVA JURCE.....	18
6. ANALIZA.....	20
7. PREVERJANJE HIPOTEZ	23
8. ZAKLJUČEK	24
9. VIRI IN LITERATURA	25
10. VIRI SLIK	25
11. PRILOGA.....	26

1. POVZETEK

Marsikoga zanima življenje starejših sorodnikov, saj preko njih izvemo veliko o preteklem načinu življenja, razmišljanju ljudi in njihovem doživetju takratnega vsakdanjega sveta. Iz tega razloga je nastala najina raziskovalna naloga. Ker smo pri urah zgodovine govorili o drugi svetovni vojni, sva se vprašali, kaj so pa najini sorodniki počeli v tem času ter kako so doživljali samo vojno.

Da bi to raziskali, sva naredili tri intervjuje in tri ankete med najinimi sorodniki, ki so živeli v času druge svetovne vojne.

Ker sva nekaj že vedeli o tej temi, sva najino raziskovalno nalogo začeli s postavitvijo šestih hipotez, ki so domnevale o tem, kaj so intervjuvanci in anketiranci počeli med vojno. Med drugim sva se spraševali o tem, ali so otroci hodili v šolo ali ne in česa je najbolj primanjkovalo med samo vojno. Zanimalo naju je tudi, ali se se ljudje pogovarjali o vojni, koliko so vedeli in kaj so si mislili o njej.

Glede na odgovore najinih sorodnikov, sva na koncu tri hipoteze potrdili, dve ovrgli in eno delno potrdili.

Slika 1: Prizori iz druge svetovne vojne

2. ZAHVALA

Na začetku bi se radi zahvalili najinim starim staršem in sorodnikom - Stanislavi Dovč, Antoniji Jurca, Stanislavu Jurca, Jožefi Klavs, Juretu Novaku in Vidi Završnik, za zanimive podatke o njihovem doživljanju druge svetovne vojne. Prav tako bi se radi zahvalili Mariji Završnik za posredovanje odgovorov Vide Završnik.

Zahvalili bi se tudi Mojci Jurca, ki nama je dala idejo za raziskovalno nalogo.

Zahvala gre tudi najini mentorici Valentini Pokupec za usmerjanje med najinim delom in njeno podporo.

Zahvaljujeva pa se tudi vsem drugim, ki so nama pomagali pri pripravi raziskovalne naloge.

3. UVOD

Vsakega občasno zanima, kakšno je bilo življenje v preteklosti – vsakdanje življenje, navade, običaji, razmišljanja ljudi, politično vzdušje v posameznih zgodovinskih obdobjih. Nekatere zanima obdobje prazgodovine, spet druge obdobje antičnih Grkov in Rimljanov, tretji pa imajo raje obdobje t.i. bližnje preteklosti – preteklosti, v kateri so živeli bližnji predniki oz. sorodniki.

Tudi naju je zanimalo in naju še vedno zanima ravno ta del zgodovine, in sicer vsakdanje življenje najinih sorodnikov med drugo svetovno vojno, njihova dožemanja, občutenja, njihovi pogledi na vojno in strahovi ter vse, kar je sodilo v ta težki, temačni čas.

Ko sva si zastavili cilje za raziskovalno nalogo oz. ko sva si razjasnili, kaj želiva raziskati, sva napisali hipoteze, ki sva jih, medtem ko sva delali raziskovalno nalogo, potrdili ali ovrgli.

Hipoteze:

1. Najini sorodniki so bili med vojno vojaki.
2. Najine sorodnice so delale v tovarnah ali kot medicinske delavke na bojiščih.
3. Nekateri otroci so hodili v šolo, nekateri pa ne.
4. Največ je primanjkovalo hrane.
5. Ljudje niso govorili o taboriščih.
6. Ljudje niso marali nacistov oz. Nemcev in se o njih tudi niso pogovarjali.

Pri najinem delu sva uporabljali različne metode.

Metode:

1. Intervju.
2. Anketa (tisti, ki jih nisva mogli intervjuvati).
3. Urejanje podatkov.
4. Analiza.
5. Ugotovitve.

4. TEORETIČNI DEL

4.1 DRUGA SVETOVNA VOJNA V SVETU

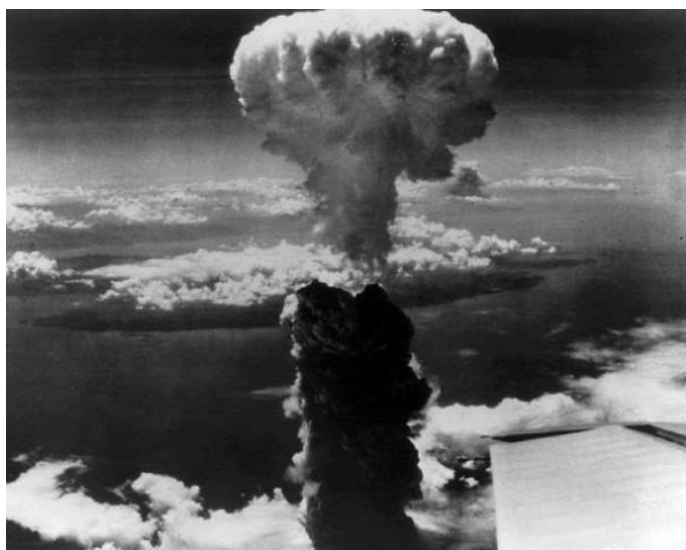
Po prvi svetovni vojni so bile razmere po svetu težke. Države so se soočale s političnimi in gospodarskimi težavami, ljudje pa so bili sestradani in še vedno trpeli škodo prve svetovne vojne. V takšnih razmerah so na oblast prišli Josef Stalin v Sovjetski zvezi, Benito Mussolini v Italiji in Adolf Hitler v Nemčiji. Vsak je v svoji državi izpostavil svojo obliko totalitarizma – komunizem, fašizem, nacizem. Hitler je pod pretvezo, da Nemci potrebujejo več prostora za prebivalce, začel osvajati srednjo in vzhodno Evropo. 1. septembra 1939 je nemška vojska napadla Poljsko in tako začela drugo svetovno vojno. Vojna se je razširila tudi v severno Afriko, kjer sta se bojevali Nemčija in Italija proti Veliki Britaniji, bojevali pa so se tudi na Atlantskem oceanu - Japonska in ZDA.

Pred začetkom vojne so se Italija, Nemčija in Japonska povezale v sile osi oziroma os Rim-Berlin-Tokio. Države, ki so nasprotovale fašizmu, so se v času vojne povezale v protifašistično zvezo. To so bile Velika Britanija, ZDA in Sovjetska zveza.

Med drugo svetovno vojno so se meje med zaledjem in fronto zbrisale, zato vojno imenujemo totalna vojna. Države so uvedle vojno gospodarstvo. V tovarnah so delo začasno prevzele ženske, nekatere pa so se pridružile posebnim enotam kot prostovljike. Pomembno vlogo sta imeli propaganda in cenzura. Uvedli so tudi racionalizacijo živil.

Vojna v Evropi se je končala 9. maja 1945 s kapitulacijo Nemčije. Leta 1945 pa je ZDA na japonski mesti Hirošimo in Nagasaki odvrгла atomski bombi, zaradi česar je Japonska 2. septembra 1945 kapitulirala in vojna se je končala z zmago zaveznikov.

V celotni zgodovini človeštva je druga svetovna vojna terjala največ smrtnih žrtev. Do konca leta 1946 so potekala množična preseljevanja ljudi ter iskanja svojcev po Evropi. Pomankanje pa se je kljub koncu vojne nadeljevalo še leta.

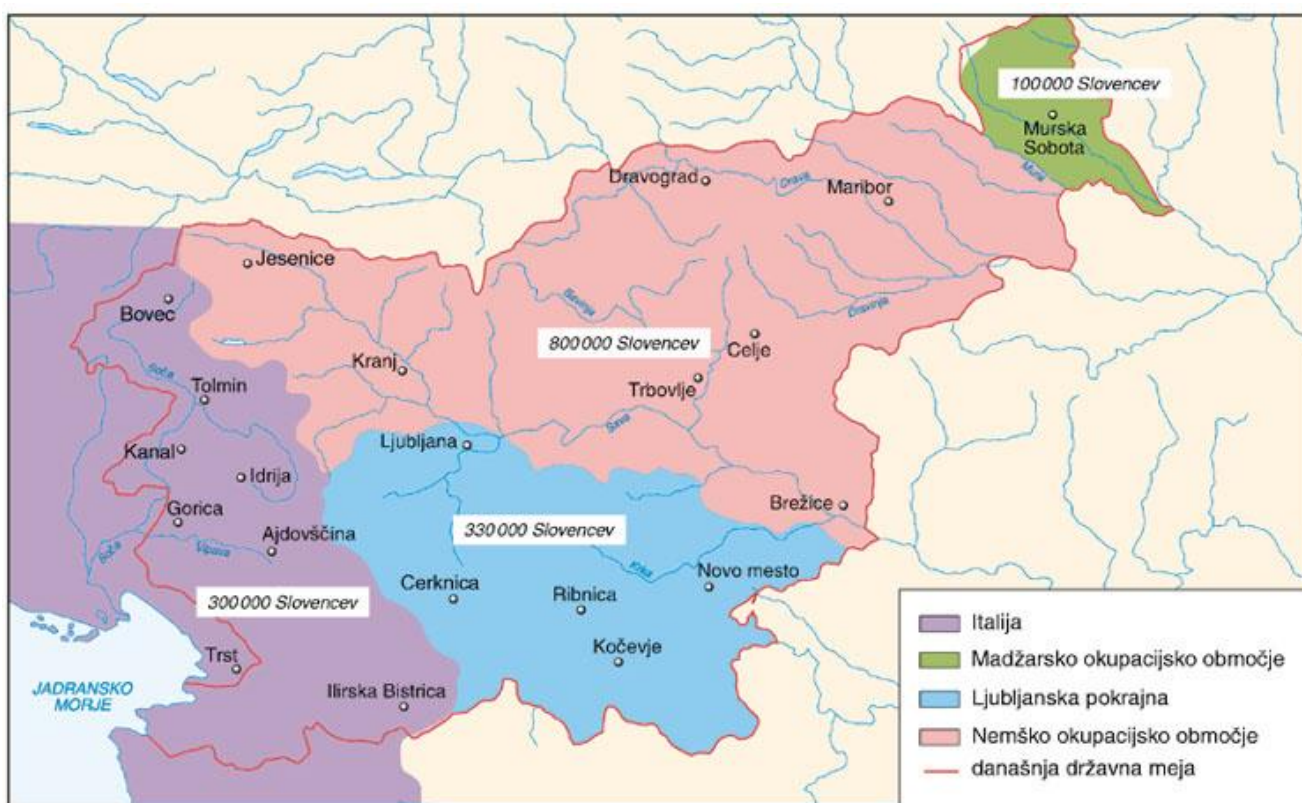
Slika 2: Atomska bomba nad Nagasakijem

4.2 DRUGA SVETOVNA VOJNA V SLOVENIJI

Slovenija je od 29. oktobra 1918 spadala pod Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se je 1. decembra istega leta preimenovala v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, 6. januarja 1929 pa v Kraljevino Jugoslavijo. Takrat je bilo slovensko ozemlje vključeno v Dravsko banovino, sedež pa je bil v Ljubljani.

Jugoslavija je od začetka druge svetovne vojne hotela ostati nevtralna, vendar je zaradi pritiska Nemčije in Italije marca 1941 pristopila k trojnemu paktu. Zaradi zamenjave oblasti, Hitler ni bil prepričan v zvestobo Jugoslavije, zato jo je 6. aprila 1941 napadel.

Po kapitulaciji Jugoslavije so si slovensko ozemlje razdelili trije okupatorji – Nemci, Italijani in Madžari. Ukrepi okupatorjev so pokazali, da mislijo uničiti slovenski narod. Vsi trije okupatorji so bili zelo nasilni, med Slovence pa so želeli razširiti svojo kulturo.

Slika 3: Razdelitev slovenskega ozemlja med okupatorji

Predstavniki Komunistične partije Slovenije so leta 1941 ustanovili Osvobodilno fronto, ki naj bi se borila za osvoboditev in združitve slovenskega naroda.

Julija 1941 so se začele ustanovljati prve partizanske čete po celi Sloveniji, ki so zaveznikom pomagale v boju proti fašizmu. Njihov način bojevanja je bil gverilski, kar pomeni, da niso napadali neposredno, ampak iz zasede, zavetja pa so si iskali na samotnih krajih. Število partizanov v Sloveniji je naraščalo, zato jih okupatorjem ni uspelo uničiti.

Druga svetovna vojna se je na Slovenskem končala 15. Maja 1945, kar je teden dni po kapitulaciji Nemčije in koncu vojne v Evropi.

4.3 DRUGA SVETOVNA VOJNA V LJUBLJANI

Pred drugo svetovno vojno je bila Ljubljana kaj malo velemestna. Sredi mesta je stal hlev, prevladovala so tesne ulice, po katerih so se peljali tramvaji. To je spremenil nebotičnik, ki so ga zgradili leta 1933.

Po napadu Nemčije, aprila 1941, so Ljubljančani pričakovali, da bodo njihovo ozemlje zavzele nemške enote, vendar pa so 11. aprila v Ljubljano vkorakale italijanske enote. Takrat je bila na ljubljanskem nebotičniku izobešena bela zastava, kot simbol vdaje.

Italijani so Ljubljani oblikovali v posebno upravno enoto Ljubljansko pokrajino. Odstranili so dotedanjo upravo, obdržali pa so upravno-ozemeljsko ureditev. V Ljubljani je veljala dvojezičnost, a je imela italijanščina prednost. S strani Italije je bil že maja 1941 izdan ukaz o priključitvi Ljubljanske pokrajine Italiji, zaradi strahu pred morebitnimi nemškimi ozemeljskimi željami. Ljubljanska pokrajina na koncu ni bila priključena Italiji.

Italijanske oblasti so Ljubljano ogradile z bodečo žico, izdale pa so tudi odlok o prepovedi odhajanja iz mesta. Iz mesta je bilo mogoče oditi le s posebnimi prepustnicami.

Slika 4: Bodeča žica okoli Ljubljane

Ljubljana je bila izpod italijanske oblasti osvobojena 9. maja 1945. Naslednji dan je člane slovenske vlade na Kongresnem trgu pozdravila množica z zastavami, cvetjem, napisi in pesmijo.

4.4 DRUGA SVETOVNA VOJNA NA DOLENJSKEM

Ko je Jugoslavija kapitulirala, sta si ozemlje Dolenjske razdelila dva okupatorja – večino so dobili Italijani, severni del pa Nemci.

Italijanski del je bil vključen v Ljubljansko pokrajino, kjer je veljala dvojezičnost, ureditev občin in okrožij pa je bila enaka kot pred vojno.

Del, ki so ga zasedli Nemci, je imel samo en uradni jezik, in sicer nemščino, drugače pa so uredili tudi občine in okrožja.

4.5 DRUGA SVETOVNA VOJNA NA ŠTAJERSKEM

Na ozemlje današnje Slovenije so nemške vojaške enote prodrle 6. aprila 1941, Štajersko pa so zasedli dva dni kasneje, 8. aprila 1941. V Mariboru so prevzeli oblast mariborski Nemci, na magistratu so izobesili nemško zastavo, omejili svobodo gibanja in odredili policijsko uro.

Adolf Hitler je želel narediti slovensko deželo zopet nemško. Da bi podkrepil nemški značaj zasedene Štajerske, je 26. aprila 1941 obiskal Maribor, kjer si je ogledal porušena mostova čez reko Dravo in se srečal z mariborskimi Nemci.

Slika 5: Adolf Hitler med obiskom okupiranega Maribora

Nemški okupator je uvedel samo en uradni jezik, to je bila nemščina. Odstranil je dotedanjo upravo, uvedli pa tudi drugačno ureditev občin in okrožij. Na Štajerskem je podiral pravoslavne cerkve, saj so spominjale na Srbe. Želel je tudi priključiti zasedeno območje, a brez uspeha.

Prav tako kot Ljubljana je bila Štajerska osvobojena 9. maja 1945. Večina nemških prebivalcev je po koncu vojne zapustila Maribor.

5. EMPIRIČNI DEL

5.1 OPIS ZASTAVLJENEGA PROBLEMA

Z zastavljenim problemom sva želeli ugotoviti, kakšne so bile razmere med drugo svetovno vojno in kako so jo doživljali najini sorodniki. Intervjuvali sva tri najine stare starše. Ker živijo na drugem koncu Slovenije, sva preostale tri anketirali – vprašanja sva jim poslali po elektronski pošti. Pri tem nama je pomagala tudi Marija Završnik, ki je vprašanja zastavila Vidi Završnik in nama nato posredovala odgovore. Anketirance in intervjuvance sva razdeli v dve starostni skupini.

Starostni skupini:

- od 70 do 80 let: Antonija Jurca, Jure Novak, Stanislava Dovč

- od 81 do 90 let: Vida Završnik, Stanislav Jurca, Jožefa Klavs

Da bi izvedeli več o življenju med vojno, sva napisali osem vprašanj, ki sva jih zastavili najinim intervjuvancem in anketirancem.

Vprašanja:

1. Koliko ste bili stari v času 2. svetovne vojne?
2. Kako ste doživljali 2. svetovno vojno?
3. Kje ste živeli v času vojne? Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno, ali je bil tam kakšen spopad?
4. Kako je 2. svetovno vojno doživljala vaša družina?
  - Kaj sta delala vaš oče in vaša mati? Ali sta hodila v službo? Če da, kaj sta počela?
  - Kaj so počeli vaši drugi sorodniki (strici, tete, bratranci, sestrične, bratje, sestre ...)?
  - Na kakšen način so sodelovali v vojni?
5. Kaj ste sami počeli med 2. svetovno vojno?
6. Česa je najbolj primanjkovalo?
7. Ali poznate koga, ki je preživel taborišče? Ali ste ga sami preživel?
8. Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oz. nacistih?

5.2 ANKETA Z ANTONIJO JURCA

1. Koliko ste bili stari v času 2. svetovne vojne?

Ko se je začela 2. svetovna vojna sem bila stara 3 leta.

2. Kako ste doživljali 2. svetovno vojno?

Za vojno nisem vedela, ker o tem doma niso govorili. Spomnim se, da sta bila stara */starša/* zaskrbljena in da ni bilo dosti hrane.

3. Kje ste živeli v času vojne? Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno, ali je bil tam kakšen spopad?

V našem kraju ni bilo spopadov, bili pa so v vasi nemški vojaki.

4. Kako je 2. svetovno vojno doživljala vaša družina? Kaj sta delala vaš oče in vaša mati? Ali sta hodila v službo? Če da, kaj sta počela?

Oče je bil mizar, mati pa šivilja. Delala sta po svojih močeh, da bi nahranila družino. Imeli pa smo toliko, da smo vsakemu, ki je prišel prosit za hrano, dali krompir tako partizanom, kot tudi ruskim ujetnikom, ki so bili zelo lačni.

- Kaj so počeli vaši drugi sorodniki (strici, tete, bratranci, sestrične, bratje, sestre...)?

Več vaščanov, sorodnikov, sosedov je sodelovalo v NOB */narodnoosvobodilnem boju/* in zato so jih zaprli v zapor v Begunjah. Da tudi moji starši in stric pa teta, ki sta živela v isti hiši, pomagajo partizanom, niso odkrili. Stric, ki je bil divji lovec, je partizanom dajal divjačino, ki jo je ujel. Tudi nam je vedno kaj prinesel. Teta pa je kuhala krompir in ga nosila v gozd za partizane.

- Na kakšen način so sodelovali v vojni?

Stric, ki je bil kretničar na ljubljanski železniški postaji, je sodeloval v znani akciji, ko so priklopili vagon z orožjem namesto na vzhodno fronto za Kočevje, tako so orožje dobili partizani. Vse sodelujoče v tej akciji so zaprli. Po osvoboditvi se je vrnil domov zelo bolan.

5. Kaj ste sami počeli med 2. svetovno vojno?

Bila sem premajhna, da bi karkoli delala. Hodila sem pol leta v nemško šolo, ko sem zbolela za škrlatinko pa sem lahko ostala doma. Spominjam se, da smo v šoli, ko so prileteli avioni, morali v klet. Ko smo se vračali domov, pa smo morali polegati ob cesti, kadar so leteli avioni čez.

6. Česa je najbolj primanjkovalo?

Najbolj je primanjkovalo KRUHA. Belega kruha sploh nisem poznala in ko mi je stric dal kos belega kruha, sem mislila, da je sir.

7. Ali poznate koga, ki je preživel taborišče? Ali ste ga sami preživel?

Poznam vaščane, ki so taborišče ali zapor preživel. Vsi so bili zelo mučeni in vrnil so se domov komaj živi.

8. Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oz. nacistih?

Ravno vsi Nemci niso bili nacisti in nacistov k nam naj nikoli več ne bi bilo, kakor tudi ne vojne.

5.3 INTERVJU Z JOŽEFO KLAVS

Zala: Koliko ste bili stari v času druge svetovne vojne?

Jožefa: 8 let.

Zala: Kako ste doživljali drugo svetovno vojno?

Jožefa: A?

Zala: Kako ste doživljani drugo svetovno vojno?

Jožefa: V strahu. K' so napadal avioni, iz avioni so napadal, smo bli mi v strahu kdaj bo pršu.

Zala: Kje pa sta živeli takrat?

Jožefa: Breg pri Zagradcu.

Zala: Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno, ali je bil tam kakšen spopad?

Jožefa: Spopadi so pršli, pa je bil mir za kašen dan, pa spet.

Zala: Kako pa je drugo svetovno vojno doživljala vaša družina?

Jožefa: V strahu.

Zala: Kaj pa sta delala vaša oče pa mama?

Jožefa: A... Na kmetiji pa v mlinu, mlin smo imel'.

Zala: A hodila nista v službo?

Jožefa: Ne, k' so mel obrt.

Zala: Mh.

Jožefa: A snemaš?

Zala: Ja.

Zala: Kaj pa so počeli vaši drugi sorodniki, pač na primer strici, tete?

Jožefa: Delal' so na kmetiji.

Zala: Aha, vsi. Tudi bratje, sestre?

Jožefa: A..., tut'.

Zala: Na kakšen način pa so... A je bil kdo vojak, ali kaj podobnega?

Jožefa: Ne, br't je š'u polej k vojakom.

Zala: Kaj pa si ti počela med drugo svetovno vojno?

Jožefa: Kaj? A... staršem smo pomagal' pa kar je blo treba, kokuš nahrant, prašiče, pa take reči.

Zala: Česa pa je najbolj primanjkovalo?

Jožefa: A... soli, cukra, sladkorja, a... moko smo imel' doma. Soli pa sladkorja je najb'l prmanjk'valo.

Zala: Ali poznate koga, ki je preživel taborišče?

Jožefa: Ne.

Zala: Kakšno pa je bilo splošno mnenje o Nemcih oziroma nacistih?

Jožefa: To se pa ne spumn'm.

Zala: Hvala.

Jožefa: Ni za kej.

5.4 INTERVJU S STANISLAVO DOVČ

Hana: Koliko ste bili stari v času 2. svetovne vojne?

Stanislava: Ob začetku druge svetovne vojne sem bila stara 4 leta in pol.

Hana: Kako ste doživljali 2. svetovno vojno?

Stanislava: Spomnim se edino avionov, ki so leteli čez našo hišo.

Hana: Kje ste živeli v času vojne? Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno, ali je bil tam kakšen spopad?

Stanislava: Na vasi v okolici Ljubljane; seveda smo občutili vojno. Če ne drugega so se slišali strelji in občutili smo pomankanje.

Hana: Kako je 2. svetovno vojno doživljala vaša družina? Kaj sta delala vaš oče in mati? Ali sta hodila v službo? Če da, kaj sta počela?

Stanislava: Očeta so odpeljali v taborišče. Mama ni hodila v službo. Doma smo imeli vrt, ki ga je obdelovala, tako, da smo imeli solato, krompir in zelenjavo.

Hana: Kaj so počeli vaši drugi sorodniki (strici, tete, bratrance, sestrične, bratje, sestre...)?

Stanislava: Tudi moje sestrične, bratje, sestre, bratrance so bili še otroci v času vojne. Moji starejši sestri sta hodili v šolo najprej v mesto na Vič, nato pa so to prepovedali, ker je bil oče zaprt in sta hodili v šolo na Dobrovo, da sta prišli do šole.

Hana: Na kakšen način so sodelovali v vojni?

Stanislava: Oče je bil zaprt v koncentracijskem taborišču Dachau, ker je bil naklonjen partizanom.

Hana: Kaj ste sami počeli med 2. svetovno vojno?

Stanislava: Med vojno sem bila še majhna, zato v šolo še nisem hodila, doma je zame ter za moje brate in sestre skrbela mama.

Hana: Česa je najbolj primanjkovalo?

Stanislava: Spomnim se, da je najbolj primanjkovalo kruha. Komaj smo čakali, da ga je mama spekla.

Hana: Ali poznate koga, ki je preživel taborišče? Ali ste ga sami preživel?

Stanislava: Oče je bil zaprt v koncentracijskem taborišču Dachau. Vrnil se je enkrat junija. Osvobodili so jih Američani. S tovornjaki so jih pripeljali v Šiško, da so ugotovili ali so vsi zdravi, potem pa so se vrnili domov.

Hana: Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oz. nacistih?

Stanislava: O tem se nismo prav veliko pogovarjali.

5.5 INTERVJU Z JURETOM NOVAKOM

Jure: Takrat je bila hrana na karte in ko je blo, to je blo treba iti v Šempeter. S tistim vozičkom so vsi ljudje po cest hodili. Po so pa bli tuki, kr ta službeni une ne, polcija, to so bli kozaki, en Rusi, tak k so bli z Nemcam, ne in so on tuki kontroliral. Tm je blo pr nasprot, k je zdej cestna hiša, ne, tm je bla postojanka, kjer je bil prehod na Motniško stran. In enkrat je pršu en kurir tm, sm, na to stran, iz Motniške na Trojanko stran, ne. In so ga pokl, ja. In, ker je blo, ata naš je bil 870 letnik mama pa 904, so misli, da to je vče pa hčerka al kok pa da bi bil un sin. Un bi bl pasu zrovn, ne. Tist kurir. No in so jih to preganjal. So pa mel tut tk ko hišni red. Je bil spisek, ne, oče, mama pa otroc, kojki jih je blo. So mel napisan, da so vedl. So pa pršli enkrat pa so pač, kot Rusi, butlni ne, so očeta, k takrt so ble krušne peči, kr u hiš pod, pa da bo ukuru, ne, da se bo peč ogrela. Prašiča smo mel enga, so pršl, so ga ukradl, pa so ga gor pr Rafkotu, ne, tm od Rafkota dol se še vid en zidovje. To je taka kmetija. Ta tavečja je mela mlin al pa žago, tm je bil mlin in tm not so tistga prašiča klal pa pekl pa tk. To so tk kurl ucipodi pa pekl pa so mel veselico. Mi smo bli pa lačn cel let, ne, ja nč drugja ni blo, sam to je blo. Enkrat se pa spomnm, da so čez tm pr kozolc, čez potok, so šli čez Bolsko z enim tem vojaškim džipom, ne, so neki prerival pa so hotl it tm k je bla pot na hišo, okol, to je bil tist Ureskov grič in de bi tm okol šli, ampak nevem kok. Pol so le pršl k pameti, da ne morejo tm jət.

Zala: Koliko ste bili stari v času druge svetovne vojne?

Jure: Ja, od enga do treh let.

Zala: Kako ste doživljali drugo svetovno vojno?

Jure: Skromno.

Zala: Kje ste pa živeli v času vojne?

Jure: Ja, doma.

Zala: Doma, kje je to?

Jure: Ločica 29, pošta Vranksko.

Zala: Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno? Ali je bil tam kakšen spopad?

Jure: Ja, bil je tut spopad. Bil je spopad na, bi reku bol... Kok bi reku? Viadukt Baba, več kje je viadukt Baba. Pod Trojanam.

Zala: Ja.

Jure: No, tm. Tm so pa iz hriba dol so partizani pršli, so napadal na cesto. So Nemci šli, kolona je šla, ne vem kam so šli, iz Vrhov, iz Motnika tm so pa Vrhe. Od tm so pa z minobacal sam strelal, tuki na ta ovink, ne. To je bla stara cesta. A sta kdaj hodil po stari cest?

Zala: Ne.

Jure: No zdej se lohk pelete od vrha, tm ko je avtocesta čez cesto, ne, tm bi šli levo. Tm je pred tistm mlin, to je bla gostilna pa mlin, taka vlka une, ne. No in nad tistm je pa taka hiška, ma tak kukrl. Tista hiša je takrt zgorela, ko je bil podbečaj, ne. Bi mogla na cesto tista granata prletet, je pa na bajto. Pa je zgorela.

Zala: Kako je drugo svetovno vojno doživljala vaša družina? Kaj sta delala vaša oče pa mama?

Jure: Ja, mel so tiste dve kravce pa so se s tem preživljal. Pa mal poljedeljstva, ne, tok da je doma blo, pa mal krompirja pa tega.

Zala: Potem nista hodila v službo?

Jure: Ne, ne.

Zala: Kaj so počeli vaši drugi sorodniki - strici, tete, bratje, sestre?

Jure: Stric eden je pa koje, so bli so se pr ns rojeval otroc, ena je bla 36 letnica - ta k je na lg, ne, je pršu mlajši brät od mame pa je nasadil neki drevesu, ne. Ko je blo 38. leta, je bla una, sam je tut polej, ne, med vojno. Ja, pa to je mogu takrät, ko se je rodila una k je pod smreko, je spet nasadil. Ko se je pa Jože rodil, to je blo pa 40. leta, je pa tut tuki pred hišo nasadil. Eno je pa tm, ko je tisti vikend tm, več tista baraka?

Zala: Ja.

Jure: Tm je blo tak tamatran, se je rekl in je blo tve vrste pevcerjev, tk beličniki so bli, takrät so bli imenitän, ne. Veš kaj je beličnik?

Zala: Ne.

Jure: Ja, prva jabka na drevesu.

Zala: Aha.

Jure: No, to je blo.

Zala: Kdo je pa drevesa sadil?

Jure: To je sadil od mame bræt.

Zala: Aha.

Jure: En bræt je v štirno /vodnjak/ padu, po so dobil pa drujga, Joškota, ne. A je bil tut un Jože, ne vem. No tist je bil pa, je pa pol bil pač mobiliziran, ne, pod nemško komando in je šol v Nemčijo. Kje je šol kot vojak, ne in se ni vrnu nazaj. Pa so rekæl, da je bil ujet, k to so šli Nemci po na Ruse, ne in da je bil tæm nekje lahko ugrabljen. Nekje so pol govorol, da je lih k še za kajga hlapca pr kerm, ne, pač ni si sam znov pomagat næč, pa je tæm ostov. Jedn je bil pa starejši, je bil pa bæ fakin. Je pa bil tut v nemški vojsk, pa je præšu na dopust, pa vsi so bli tok, ne. Je šol na ta prve vaje, pol je pa šol na dopust, pol bi pa mogu nazaj jæt, ne. Pa ni šol. Ko je bil pa doma, so ga pa poklical, mislæm, da je ena brigada šla skoz, partizanska pa so ga vzel. So vedæl, da tuki pa ta je doma pa ta je doma. So ga vzel pa gnal s seboj. So šli ponoč po host, en za drugæm, je væn stopu iz kolone pa šol nazaj, ne. Ker, če je pa Nemc vedu, da je ušou, to se prau, da je prestopu k partizanom, bi pršl pa domačijo požgal in pobil vse to. To je bil tak zakon, nemške komande. In, k so pa drugič pršl, so pa uzal gospodarja. To je bil pa mlajši, spet neiskušen vojak, ne. Bil je pa poročen, hčerka je tlele dol od vrtca dol, v tisti bajti živi. So šli spet, ne, so jemæl pa stražo, ko so vedæl, da bo tale pa pobrisov, da bo šol. Pa je bla kontrola za njim, tok da so ga čuvaji, k so vedæl. Ko un je bil Janez ta pa France. In ta je zdej dol nekje napisan. Tm so pa pač nek prespal pa so jih tist domobranci pa, k so pa præšl prenočit, so jih pa lepo pospravæl.

Zala: Kaj ste pa sami počeli med drugo svetovno vojno?

Jure: Ja, kaj bom pa počel? Sej sæm sam sebe komi rihtu.

Zala: Česa je najbolj primanjkovalo?

Jure: Ja, vsega.

Zala: Tko, najbolj je hrane ali stvari?

Jure: Ja, hrane, ampak drujga pač tut nismo mel. Ampak sej to ni blo næč tko. Ko smo pa mel prvo obhajilo, ne, mislæm krst, so me pa k je ta Šoferska mamica, veš kje je Šoferska mamica?

Zala: Ja.

Jure: Pr' Štorman, ne. Una je umrla že 70. leta. Tisto je bla šoferska mamica. Po vojna leta so bli tok, tak šoferji, ne, k resni jemu kej pa je pač tæm prenočil al pa kej. Mel so tut kako sobco tut, da je kdo prespal. In, tist so naju pa vozil v kočiji. To je bal taka vælka reč, ane.

Zala: Ko ste imeli krst?

Jure: Ja. In ta je bla botra, tukile na Vransk od Slovana gor, k je tista hiška k še ni ometana. Je pa zakukrl, tm so ble vhodne vrate in je bla not trgovina, to je bil lavrič. Tm ko je pa tut parkirišče pa tist kontejnerji so prec od Slovana gor, ob Boljski, ne. Tm je bla pa vila, sam pol je to počas razpadæl, ne,

ni blo naslednikov, ne. Pa še tam proti Praprečam, proti uni cerkvi, ne, tam k ma un čez potok tist les pa tist, tista tazadnja bajta pred vodo, jena je pa še na uni strani. Tist je blo tut od njih.

Zala: Ali poznate koga, ki je preživel taborišče ali pa je bil v taborišču?

Jure: Ne, no. Ja, bli so tæle, sej so bli iz Črete tm ko je cerkev, tm uspodi tiste dva sta bla. Enga so ubil v Maribor, mama je bla pa v taborišču. Pa še ena tuki je bla v taborišču pa dve deklete je mela. So bli kr not zabit v luknj, ne, kr so se bal, kdaj bojo pršl in so ble obe slepe, take niso vidle. Tiste so zdej že, ena je umrla, ena pa mende še živa.

Zala: Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oziroma nacistih?

Jure: Ja, je od vsakega posameznika odvisno. En so bli lohodno, kokr od mame ata, ne. Je bil pa invalid, ni bil v vojsk, ampak so pršl taka kontrola pa ga je hotu izseljevat – al je vidu partizane, al jih ni vidu, al je kej sodelovu, al kej tajga, ne. In mu je pištolo držu un pa korošico, ne. Kokr bo un, ampak un ga ne bi po mogu. Če bi pokl, bi pokl. Tuki na Ločici pr Šoferski mamici, ne, je bil pa iz te vasi gor en Lokan Johan. So ga pa tut aretiral, ne, pa zaslišoval tm neki, pa ni razumu, ne. Pa prav: »Če pokne, nej pa pokne«. Lokan Johan, numera – hišna številka zwaiundzwanzig – 22. No pa ga niso. Pa je še pol tle hodu. Tlele je bla ena taka črna gospa, ne, pa se je hotu ožent. Tk k je bil star, ne.

Zala: No, to je to. Hvala.

Jure: No, ni za kej.

5.6 ANKETA Z VIDO ZAVRŠNIK

1. Koliko ste bili stari v času 2. svetovne vojne?

Ko se je začela vojna, sem bila stara 12 let. Bilo je na velikonočno soboto. Sosed, ki je prihod videl, nam je povedal, da so se ustavili pred Schwentnerjevo hišo v trgu Vransko, ki je imela nemški priimek. Imeli so lepa vozila in še lepše uniforme. To se mu je zdelo še toliko lepše, ker so takrat ljudje hodili v zakrpanih oblačilih. Ti vojaki pa so bili vsi v zlikanih uniformah in zloščeni čevljih.

2. Kako ste doživljali 2. svetovno vojno?

Včasih so ljudje hodili peš. Ni bilo časopisov, zato so novice prinašali mimoidoči. Vsako jutro smo težko čakali, kaj se je ponoči zgodili v više ležečih vaseh. Bali smo se tako Nemcev kot partizanov. Hrane je primanjkovalo. Tudi dela ni bilo. Zato smo bili zelo skromni tako z obleko kot s hrano. Tudi potovali nismo veliko, ker je bilo na cestah veliko vojaščine in zato tudi nevarno.

3. Kje ste živeli v času vojne? Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno, ali je bil tam kakšen spopad?

Živela sem pri starših v Mali vasi pri Vranskem. Spopadov v moji vasi ni bilo, ker je bila nemška vojska v neposredni bližini v trgu Vransko.

4. Kako je 2. svetovno vojno doživljala vaša družina?;

- Kaj sta delala vaš oče in mati? Ali sta hodila v službo? Če da, kaj sta počela?

Imeli smo malo kmetijo, na kateri sta obdelovala polje, kjer sta pridelovala hrano za nas in za živino ter redila dve kravi in prašiča.

- Kaj so počeli vaši drugi sorodniki (strici, tete, bratrance, sestrične, bratje, sestre...)?

Sestre še ni bilo na svetu med vojno. Ostali sorodniki pa so večinoma delali doma na kmetijah, zaposlenih pa ni bilo, ker naš okoliš ni industrijski.

- Na kakšen način so sodelovali v vojni?

Tega se jaz ne spomnim, ker sem bila še zelo mlada. Odrasli so skrivali, če so kaj počeli za partizane, saj je bilo to nevarno. Vem pa, da so včasih dali komu kakemu popotniku jesti. Po vojni sem izvedela, da so bili to partizani.

5. Kaj ste sami počeli med 2. svetovno vojno? Ali ste hodili v šolo?

Tudi sama sem morala pomagati na kmetiji in v hlevu. Hodila sem v šolo. Sprva je bila to slovenska šola, med okupacijo (ko so Nemci zasedli Slovenijo), pa smo dobili nemške učitelje in smo se učili v nemščini. To je bilo včasih zelo zabavno, ker nekateri niso znali ponoviti po nemško in so nastale spačene besede. Npr.: der Tisch (miza) so izgovorili » der tičk«.

6. Česa je najbolj primanjkovalo?

Primanjkovalo je vsega. Hrana je bila na karte. To pomeni, da smo jo dobili na občini Bezugscheine (karte z zapisanimi količinami hrane in obleke na eno osebo za vsak mesec posebej). Toliko si dobil, kot je pisalo na karti. Seveda si moral vse plačati.

7. Ali poznate koga, ki je preživel taborišče? Ali ste ga sami preživel?

V naši soseščini ni bilo teh primerov, tako da ne poznam nikogar, ki bi bil v taborišču. Osrednja Slovenija, kjer jaz živim, navadnih prebivalcev niso selili.

Izselili pa so vse učitelje in bolj izobražene ljudi, ki niso sodelovali z Nemci. Teh pa osebno nisem poznala.

8. Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oz. nacistih?

Vsi smo vedeli, da so Nemci naši okupatorji. Bali smo se jih, ker so imeli orožje in moč. Sicer pa so bili tudi med Nemci dobri ljudje. Dva vojaka sta večkrat prišla k nam po surovo maslo in jajca. Eden je bil frizer, eden pa trgovec. Bila sta prijazna. Ta dva si vojne nista želela, pa sta kljub temu morala v našo deželo, ker bi sicer morala pred sodišče, v zapor ali bila celo ob življenje.

5.7 PRIČEVANJE STANISLAVA JURCE

Gospoda Stanislava Jurce nisva mogli osebno anketirati, zato nama je poslal odgovore v obliki zgodbe, ki pa je zelo dobro napisana, zaradi česar sva se odločili ohraniti njeno obliko.

Ko se je vojna pri nas začela, sem imel dobrih sedem let. Stanovali smo v Ljubljani, na Viču ob Tržaški cesti – danes bi to bilo nekako nasproti knjižnice Prežihovega Voranca – zato se dobro spominjam, da so prvi Italijani, bili so na motorjih in z operjenimi čeladami – prišli do viške cerkve, se razgledali in odbrzeli nazaj proti Vrhniki. Nato pa je, mislim da naslednji dan, pričelo prihajati vojaštvo. Takrat ni bilo nobenih spopadov, so pa baje italijanski časopisi poročali o težkih bojih za Ljubljano.

Kasneje so se razmere spremenile in tako je prišlo, med drugim, tudi do spopada nekje pod Krimom. Ker so se Italijani bali, da bi partizani lahko prišli vse do Ljubljane, so manjšo enoto, ki so jo namestili nekje na mestu omenjene knjižnice, premestili in to tudi v hišo, v kateri smo stanovali /te hiše danes ni več/; mi pa smo se morali preseliti v Rožno Dolino, v zgradbo ki, razen sten, ni imela ničesar. Je pa bilo tam nekaj zemlje in sta moja starša lahko uredila vrt/njivo, da smo lahko pridelali nekaj hrane in celo redili prašiča, ker je hrane in tudi vseh drugih dobrin med vojno močno primanjkovalo.

Družina je bila velika in mama je imela z gospodinjstvom dela več kot dovolj; oče, ki je bil po poklicu ključavničar, pa je bil, seveda, v službi. O sorodnikih po mamini strani ne vem skoraj nič, ker mama je bila Primorka in torej z druge strani predvojne državne meje; za sorodnike po očetovi strani pa je bila vojna kar težka: stric je bil zaprt, dve njegovi hčeri – moji sestrični – v internaciji, sin pa pri partizanih. Na srečo so se vsi vrnili domov.

Jaz sem, seveda, hodil v šolo; v osnovno šolo na Viču, takrat so bili v Ljubljani Italijani, v gimnazijo pa v mestu in ker je medtem Italija kapitulirala in so prišli Nemci, smo se morali učiti nemščino in tu sem dobil svojo prvo slabo oceno. No, tudi pozneje so se jeziki še spreminjali.

V viški gimnaziji so bili med vojno, po letu 1943, Nemci, ki so se ob koncu vojne umaknili. Preden so odšli, so spustili v zrak vso preostalo municijo in veliko tega je potem ležalo v okolici. Tako sem na farovškem vrtu na Viču našel mino in /ne vem, če sem sploh kaj mislil, če sem, kaj pametnega gotovo ne/ jo pobral ter odnesel k gimnaziji in jo pustil na dvorišču. Danes vem, da mina, hvala bogu, ni imela vžigalnika, toda ljudje, ki so videli, kaj nosim, so se hitro umaknili. Ko sem prišel domov, je oče to že vedel in... kar pa se je zgodilo potem, je že povojna zgodba.

In kaj smo si mislili o Italijanih in o Nemcih? Ob koncu vojne še nisem imel 12 let in starši gotovo o tem niso razpravljali pred otroki. Bilo bi prenevarno; že to pa pove dovolj, kakšni so bili časi in kaj si lahko mislimo o tistih, ki povzročajo tolikšno gorje.

6. ANALIZA

1. Koliko ste bili stari v času 2. svetovne vojne?

Iz odgovorov najinih sorodnikov na prvo vprašanje izvemo, da so bili ob začetku vojne v Sloveniji, leta 1941, stari 1, 3, 4, 7, 8 in 12 let.

2. Kako ste doživljali 2. svetovno vojno?

Iz odgovorov intervjuvancev in anketirancev na najino drugo vprašanje lahko razberemo, da so med vojno živeli skromno, v strahu; bilo je veliko pomankanje tako hrane kot oblačil. Novice so prinašali mimoidoči, prav tako pa so časopisi poročali o nekaterih spopadih. Intervjuvanci in anketiranci se spomnijo vojakov, ki so hodili mimo njihovih hiš ter avionov, ki so leteli čez mesta, v katerih so živeli, kdaj pa so iz njih tudi napadali. Ena anketiranka ni vedela, da poteka vojna, kar je razumljivo, saj je bila še majhna in drugačnih življenjskih razmer ni poznala.

3. Kje ste živeli v času vojne?

Odgovori na najino tretje vprašanje so bili odvisni kraja bivanja najinih sorodnikov. Živeli so v Mali vasi pri Vranskem, na Vranskem, v Ljubljani na Viču, ob Bregu pri Zagradcu, dve anketiranki pa v okolici Ljubljane. Iz odgovorov pa je razvidno tudi, da so najini predniki živeli skoraj po celi Sloveniji - v osrednji Sloveniji, na Štajerskem in Dolenjskem.

- Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno, ali je bil tam kakšen spopad?

Anketiranci in intervjuvanci so odgovorili, da v Mali vasi pri Vranskem ni bilo spopadov, nemški vojaki pa so živeli v bližini. Neposredno na Vranskem ni bilo spopada, en pa je potekal v bližini in sicer pri viaduktu Baba pod Trojanami. V Ljubljani na Viču ni bilo spopadov, so pa bili ob Bregu pri Zagradcu, kjer je bil občasno tudi mir. V okolici Ljubljane ni bilo spopadov, so pa v vasi živeli nemški vojaki.

4. Kako je 2. svetovno vojno doživljala vaša družina?

- Kaj sta delala vaš oče in mati? Ali sta hodila v službo? Če da, kaj sta počela?

Odgovori na četrto vprašanje, ki sprašuje po tem, kaj so med drugo svetovno vojno delali očetje in matere, so deljeni. Trije intervjuvanci oz. anketiranci od šestih so živeli na kmetijah, njihovi starši so se ukvarjali s poljedelstvom in živinorejo, pri eni intervjuvanki pa tudi z mlinarstvom. Mama enega anketiranca se je ukvarjala z gospodinstvom, oče pa je delal kot ključar in je hodil v službo. Oče in mama druge anketiranke sta prav tako hodila v službo – oče kot mizar, mati pa kot šivilja. Oče ene intervjuvanke je bil med vojno zaprt v taborišču, mama pa je skrbela za otroke.

- Kaj so počeli vaši drugi sorodniki (strici, tete, bratrance, sestrične, bratje, sestre...)?

Intervjuvanci in anketiranci so nama povedali, da so nekateri najini drugi sorodniki prav tako delali na kmetiji, ženske so bile gospodinje, en moški je bil divji lovec, nekateri pa so odšli k vojakom. Nekaj jih je bilo zaprtih zaradi sodelovanja v NOB oz. narodnoosvobodilnem boju Slovenije, trije pa so bili zaprti v internaciji oz. taborišču.

Z odgovori na najino četrto vprašanje lahko delno potrdiva prvo in zavrževa drugo hipotezo, ki sta predvidevali, da so najini sorodniki delali kot vojaki, sorodnice pa so delale v tovarnah ali kot medicinske delavke na bojiščih.

- Na kakšen način so sodelovali v vojni?

Stric ene anketiranke je bil kretničar in je bil kasneje zaprt zaradi sodelovanja v akciji v pomoč partizanom. Oče ene intervjuvanke je bil zaprt v koncentracijskem taborišču Dachau. Ena anketiranka pravi, da so odrasli dajali hrano partizanom, ampak so to delali na skrivaj. Sorodnika intervjuvanca sta bila vojaka, eden izmed njiju je bil tudi zaprt. Pri eni intervjuvanki sorodniki niso sodelovali v vojni. En anketiranec pa nima odgovora na to vprašanje.

5. Kaj ste sami počeli med 2. svetovno vojno?

Iz odgovorov lahko izvemo, da je večina najnih sorodnikov hodila v šolo, razen dveh, ki sta bila premajhna in ene, ki v šolo sploh ni hodila. Prav tako so pomagali doma na kmetijah. Omenili so tudi, da so bile šole nekaj časa slovenske, po okupaciji Nemčije pa je pouk potekal v nemščini.

Z odgovori najnih sorodnikov na peto vprašanje lahko potrdiva najino tretjo hipotezo, ki domneva, da so nekateri otroci hodili v šolo, nekateri pa ne.

6. Česa je najbolj primanjkovalo?

Odgovori na šesto vprašanje so bili enotni, saj so vsi odgovorili, da je najbolj primanjkovalo hrane in sicer kruha, sladkorja, soli in drugih dobrin. Pomanjkaje hrane se je zelo izrazilo, ker je bila ta na karte in je niso dobili veliko.

S temi odgovori lahko potrdiva najino četrto hipotezo, ki pravi, da je najbolj primanjkovalo hrane.

7. Ali poznate koga, ki je preživel taborišče? Ali ste ga sami preživel?

Nihče od najinih intervjuvancev in anketirancev ni bil v taborišču, sorodniki enega anketiranca in enega intervjuvanca pa so bili zaprti v taborišču. Eden je peživel, za druge pa nama niso povedali. Ena anketiranka in en intervjuvanec poznata vaščane, ki so bili v taborišču.

Glede na to, da so vsi vedeli, kdo je bil zaprt v taborišču, lahko sklepamo, da so se o tem pogovarjali, čeprav ne veliko. S tem lahko ovrževa najino peto hipotezo, ki pravi, da ljudje niso govorili o taboriščih.

8. Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oz. nacistih?

Odgovori na najino zadnje, osmo vprašanje, so bili podobni. En anketiranec in dve intervjuvanki pravijo, da o tem niso veliko govorili, ena intervjuvaka pravi, da se ne spomni. Ena anketiranka in en intervjuvanec pravita, da so se jih bali, ampak, da so bili med Nemci tudi dobri ljudje.

Najino zadnjo hipotezo, ki pravi, da ljudje niso marali nacistov oz. Nemcev in se o njih tudi niso pogovarjali, lahko potrdiva.

6.1 TEŽAVE, NA KATERE SVA NALETELI

Ker sva ugotovili, da sva med najnim delom naredili tudi nekaj napak, sva analizirali tudi to.

- Opazili sva, da nisva bili dovolj natančni pri sestavljanju vprašanj, kar se vidi pri osmem vprašanju. (Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oz. nacistih?), saj niso bili vsi Nemci nacisti. Na to naju je opozorila tudi anketiranka Antonija Jurca, ki je napisala, da ravno vsi Nemci niso bili nacisti.
- Tudi pri prvem vprašanju (Koliko ste bili stari v času 2. svetovne vojne?) nisva bili dovolj natančni, saj nisva povedali oz. napisali na kater čas se vprašanje nanaša – začetek vojne, začetek vojne v Sloveniji, konec vojne ali med vojno.
- Težavo sva imeli tudi pri sedmem vprašanju (Ali poznate koga, ki je preživel taborišče? Ali ste ga sami preživel?), saj nama ni dal točnega odgovora za najino peto hipotezo.
- Ugotovili sva tudi, da sta bili dve najini hipotezi (prva in druga) zastavljeni preveč splošno, zato sva jih spremenili.
- Hipotezo ena »večina moških je bilo med vojno vojakov«, sva spremenili v »najni sorodniki so bili med vojno vojaki«.
- Hipotezo dva, ki je bila na začetku »ženske so delale v tovarnah ali kot medicinske delavke na bojiščih« sva spremenili v »najine sorodnice so delale v tovarnah ali kot medicinske delavke na bojiščih«.

Intevjuvali sva starejše ljudi, z različnimi narečji, zaradi česar sva morali potek intervjuja in strukturo vprašanj prilagoditi glede na posameznika, na primer ponovitev vprašanj in podvprašanja.

7. PREVERJANJE HIPOTEZ

1. Najini sorodniki so bili med vojno vojaki.

Najni anketiranci in intervjuvanci med vojno niso bili vojaki, saj so bili premajhni, bili pa so nekateri njihovi strici in bratje.

Hipoteza delno potrjena.

2. Najine sorodnice so delale v tovarnah ali kot medicinske delavke na bojiščih.

Ženske so bile med vojno gospodinje, nekatere so pomagale na kmetijah ali v mlinu, ena pa je bila šivilja.

Hipoteza ovržena.

3. Nekateri otroci so hodili v šolo, nekateri pa ne.

Trije najini sorodniki so hodili v šolo, dva sta bila premajhna, ena pa ni hodila v šolo.

Hipoteza potrjena.

4. Največ je primanjkovalo hrane.

Intervjuvanci in anketiranci so odgovorili, da je največ primanjkovalo hrane, kot na primer kruha, sladkorja, soli in drugih dobrin.

Hipoteza potrjena.

5. Ljudje niso govorili o taboriščih.

Vsi intervjuvanci in anketiranci so vedeli, kdo je bil zaprt v taborišču, zato lahko sklepamo, da so se o tem pogovarjali, čeprav ne veliko.

Hipoteza ovržena.

6. Ljudje niso marali nacistov oz. Nemcev in se o njih tudi niso pogovarjali.

Intervjuvanci in anketiranci pravijo, da o tem niso veliko govorili, ampak, da so se jih bali, vendar niso bili vsi Nemci slabi ljudje. Ena intervjuvanka pa pravi, da se ne spomni.

Hipoteza potrjena.

8. ZAKLJUČEK

Namen najine raziskovalne naloge je bil, da izveva več o najnih koreninah. Misliva, da nama je to kar dobro uspelo, saj sva izvedeli veliko novega o najnih prednikih in o tem, kako so živeli med drugo svetovno vojno. Želeli sva izvedeti tudi podrobnosti iz njihovega življenja v mladih letih, ampak ker tega nisva morali vprašati preko vprašanj, sva veseli, da so nama povedali tudi takšne malenkosti. Na primer Antonija Jurca je mislila, da je kos belega kruha sir, Stanislav Jurca je na vrtu pred župniščem pobral mino in jo nesel na dvorišče nasproti gimnazije. Vida Zaveršnik je povedala, da učenci v šoli niso znali ponoviti nemških besed in so zato nastale spačene besede. Jure Novak pa je povedal veliko zanimivih dogodkov, eden najzanimivejših pa je bil, ko je njegov stric padel v vodnjak.

Izvedeli pa sva tudi več o sami drugi svetovni vojni v Sloveniji.

Druga svetovna vojna je bila eden najboljši temačnih obdobij v zgodovini človeštva in veseli sva, da so nama najini sorodniki zaupali več o tej temi. Najino raziskovalno nalogo pa želiva zaključiti z besedami Antonije Jurca:

»Nacistov k nam naj nikoli več ne bi bilo, kakor tudi ne vojne.«

9. VIRI IN LITERATURA

Čepič, Z., Guštin, D. in Ivanič, M. (2005). Podobe iz življenja Slovencev v drugi svetovni vojni. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Stanonik, M. (2001). Bela Ljubljana: zgodbe iz slovenske prestolnice. Ljubljana: Kmečki glas.

Razpotnik, J. (2015). Raziskujem preteklost 9, učbenik za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus Klett.

Zorec, M. (2005). Utrinki iz slovenske zgodovine, od 2. svetovne vojne do samostojne Slovenije. Ljubljana: Karantanija.

<http://www.planet.si/novice/slovenija/najpomembnejši-dogodki-druge-svetovne-vojne-pri-nas.html> (pridobljeno: 4.2.2017)

<https://sites.google.com/site/2svetovnavojnet6/druga-svetovna-vojna-na-slovenskem> (pridobljeno: 28.1.2017)

10. VIRI SLIK

Slika 1: https://sl.wikipedia.org/wiki/Druga_svetovna_vojna#/media/File:WW2Montage.PNG (pridobljeno: 11. 2. 2017)

Slika 2: <http://images.24ur.com/media/images/600xX/Aug2005/6053850.jpg?e6d5> (pridobljeno: 28.1.2017)

Slika 3: <https://sites.google.com/site/2svetovnavojnet6/druga-svetovna-vojna-na-slovenskem> (pridobljeno: 28. 1. 2017)

Slika 4: https://sl.wikipedia.org/wiki/Okupirana_Ljubljana#/media/File:PST-border-OSM.png (pridobljeno: 28. 1. 2017)

Slika 5: https://sl.wikipedia.org/wiki/Druga_svetovna_vojna#/media/File:Bundesarchiv_Bild_121-0721,_Marburg-Drau,_Adolf_Hitler.jpg (pridobljeno: 28. 2. 2017)

11. PRILOGA

PRILOGA 1: VPRAŠALNIK

1. Koliko ste bili stari v času 2. svetovne vojne?
2. Kako ste doživljali 2. svetovno vojno?
3. Kje ste živeli v času vojne? Ali je bilo tam mogoče občutiti vojno, ali je bil tam kakšen spopad?
4. Kako je 2. svetovno vojno doživljala vaša družina?
  - Kaj sta delala vaš oče in vaša mati? Ali sta hodila v službo? Če da, kaj sta počela?
  - Kaj so počeli vaši drugi sorodniki (strici, tete, bratranci, sestrične, bratje, sestre ...)?
  - Na kakšen način so sodelovali v vojni?
5. Kaj ste sami počeli med 2. svetovno vojno?
6. Česa je najbolj primanjkovalo?
7. Ali poznate koga, ki je preživel taborišče? Ali ste ga sami preživeli?
8. Kakšno je bilo splošno mnenje o Nemcih oz. nacistih?